

FICȚIUNEA

A close-up portrait of Cătălin Mitulescu, a man with dark, curly hair and a beard, looking slightly to the left. He is wearing a dark blue button-down shirt. The background is dark and out of focus.

optm

nr. 90 / 9 octombrie 2023

Săptămânal de cultură

Cătălin Mitulescu
se plimbă
pe Strada Mare,
adoră periferia
și romanele
realiste.

Director de număr: Ciprian Handru

„Țigan” între imperativul esteticii literare și cel al relațiilor de putere

Adrian Furtună

Sunt în clasa a IX-a la liceu, câțiva dintre proștii clasei mă întreabă dacă pot să mi se adreseze cu apelativul „Țigane” în loc să îmi spună pe nume. Am un nume complicat, mi l-au dat bunicii, cred că vine de undeva din Rajahstan sau din Punjab, mă cheamă Adrian-Nicolae. Îi înțeleg că le era greu să îl pronunțe, s-ar fi murdărit la gură cu respect pentru mine. Se gândeau că voi accepta doar pentru a fi acceptat în grupul lor. În copilărie i-am bățut pe câțiva pentru că mă făcuseră „țigan”, mama s-a certat cu vecinul din colțul străzii, care era și soțul profesoarei mele de biologie, pentru că m-a făcut „țigan” sau „cioroi”, aveam vreo doisprezece ani. Când l-a întrebat de ce mă făcuse țigan, i-a dat un răspuns care m-a trecut prin toți rărunchii: nu eu l-am făcut așa, tu l-ai făcut!

Și uite așa începem să vorbim despre construcția socială a realității. Ce-o mai fi și asta? Adică eu împreună cu tine construim, prin interacțiune, dar doar prin interacțiune (adică și dialog) realitatea. În cazul de față negociem dacă sunt țigan sau nu. Tu ce spui?

Ai grijă! Pe copilul vecinului meu îl bătușem tot din cauza asta. Se pare că taică-său nu găsisese altă variantă decât să mai pună o cărmămidă înspre „țigănie”, nicio problemă, mama l-a spurcat de m-a răcorit, pe moment, întrebarea rămăsese totuși – cine mă făcuse țigan, vecinul meu sau mama?

Stau de vorbă cu bunicul meu, un tip care la timpul lui absolvise liceul (același pe care l-am absolvit și eu ulterior), tatăl lui fusese negustor de haine vechi, a murit de tână și nu l-a mai putut sprijini pentru a-și continua studiile. Îmi spune dintr-o dată: „Soske keren amen o Gadje „Țigania”? Ame na sam „Țigania”, ame sam Roma”. Stai calm, nu utiliza Google translate, limba romani nu e acolo, îți traduc eu: „De ce ne fac românii țigani? Noi nu suntem țigani, suntem romi”.

Mă întorc la colegii mei din liceu care și-au cerut și ei voie să îmi spună (nu *facă*) țigan. Nu *facă* pentru că spărsesem stereotipul de țigan, eram singurul rom, pentru ei tot țigan, din tot liceul și gândiți-vă că doar în generația mea erau 10 clase de-a IX-a. De ce voiau să mi adreseze

asa? Pentru că așa erau obișnuiți, mi-aduc aminte că în multe găști exista aproape mereu „un țigan”, unul căruia nu i se spunea pe nume, „Țigane” nu era nici măcar o poreclă, era un nume dat (uneori chiar unui român) pe baza culorii pielii sau pe baza unor trăsături de caracter, cineva mai certăreș sau mai cu tupeu...

Acestea reprezintă doar niște elucubrații personale... rămâne în continuare întrebarea cine, ce, cum ne face țigani? Nu voi insista acum asupra originii termenului, în contextul de față mi se par mult mai importante sensurile pe care acesta le comportă la nivelul societății noastre, dar nu numai, așa spune la nivel european sau chiar universal poate.

De curând m-am întors din SUA unde am participat la un workshop organizat de United States Holocaust Memorial Museum, în cadrul expoziției permanente fiecare panou care făcea referire la romi avea trecut în paranteză (Gypsies), explicația unuia dintre curatori a fost aceea că „pentru un japonez ar fi foarte greu să știe cine sunt ‘Roma’, Gypsies devine astfel un

explicator al lui „Roma” – „Roma people known as Gypsies” devine astfel o sintagmă, o etichetă pentru un popor transnațional care încă nu a reușit prin mijloace politice să impună denumirea cu care se identifică în interiorul său.

Apelul la corectitudinea politică implică din punctul meu de vedere un anumit soi de toleranță, pot să aleg sau nu să fiu corect politic cu tine, dacă aleg să nu fiu, o fac pentru că nu vreau să îmi îngădesc libertatea mea și îmi asum că te pot ofensa sau deschide unele traume.

Integral în versiunea online

Au existat femei trubadur...?

Adrian Badea

Grafemul trubadur (din fr. veche *trobar*, în *langue d'oc*, înseamnă „a găsi”, „a crea”, în sensul poetic și muzical, căci artei trubadurești cele două practici îi sunt indispensabile), indică, în imaginea și, implicit, în memoria oamenilor, portretul unui bărbat medieval care compune poeme de dragoste (*amour courtois*) iubitei și chiar metresei sale. Prin urmare, nu este de mirare că mulți nu au auzit niciodată de „femei trubadur”, cunoscute ca *troubairitz*. Termenul „troubairitz”, din punct de vedere al istoriei literare, nu este folosit de *femeile trubadur*

și nu îl găsim nici în textele lor ori în poemele trubadurilor masculine, ci apare în romanul medieval *Flamenca*: „*Margarida, trop be t'es pres / e ja iest bona troubairis*”.

În ciuda deficitului de date și lucrări existente, aceste grup de femei are un impact considerabil asupra literaturii franceze medievale; ele fiind printre primele femei din Europa care au îmbrățișat lumea discursului literar și, implicit, a limbajului care nu se limitează la enunțurile efemere și precare, ci deservește limbi menite să fie auzite și păstrate pentru eternitate. Cu toate că au o importanță

deosebită, cel puțin dintr-o perspectivă istorică și socială, aceste poetese au atras ceva mai puțin interes în cercurile academice în comparație cu omologii lor masculini, *trubadurii*.

Perioada femeilor trubadur (sec. XII – XIII) este, de obicei, considerată, în „regiunea *langue d'oc*”, o perioadă favorabilă pentru femei; consecința cruciadelor asupra femeilor din Franța medievală a fost următoarea: populația masculină, când era în slujba armelor, acorda femeilor controlul direct asupra feudelor; mulți bărbați au dispărut, lăsând femeilor mai

multe responsabilități administrative și, în consecință, mai multă putere.

În ceea ce privește statutul social, „troubairitz” erau de condiție nobilă. Astfel, poetesele asemenea trubadurilor nobili făceau parte din societatea curtenească.

Integral în versiunea online

Eu mizez pe construcție

Călin Dengel

Un personaj este ca orice om pe care îl întâlnești pentru prima dată. Există prejudecata că prima vedere este decisivă, dar cred că aceasta poate deveni cu adevărat îndreptățită sau chiar o știință când receptorul posedă un simț dezvoltat al oamenilor. E o chestiune de semiologie. Optzeci la sută din informația din mediu ajunge la creier prin văz și numai zece la sută prin auz. Din cei optzeci la sută, un procent mult mai mic din informație este conștientizat, fiind baza percepției vizuale. Dar în comunicare se aplică regula 7-38-55, în care șapte la sută este vocea, treizeci și opt la sută este tonul vocii și cinci zeci și cinci la sută e limbajul trupului. Așa stau lucrurile cu percepția oamenilor reali. Dar ce faci cu cei inchipuți. Ei sunt recuperați din algoritmul scrisului, fără sunet, fără ton, doar cod. Practic, de ei se ocupă instituția „ochiului minții”. Acolo lucrurile o iau razna pentru că pe ecranul argintiu al propriei minți fiecare

își proiectează filmul. Fie că i se citește sau citește, reprezentarea este dependentă de preferințe și de harta mentală a fiecăruia, care cuprinde, evident, și prejudecățile și experiențele personale anterioare.

Eu mizez pe construcția unui profil pe care cititorul să îl mai poată îmbrăca cu distorsiunile personale, dar care să își atingă ținta. Personajul meu trebuie să aibă un scop, chiar dacă, de cele mai multe ori, încep să scriu de dragul poveștii, iar el se naște acolo și e dator să-și urmeze drumul. Acel profil nu poate fi doar un schelet, iar cu cât mai aproape de o tipologie reală, cu atât e mai bine. Cred că omul este ceea ce gândește, vorbește și face și la fel este și cu personajul. Cum arată și de unde vine, nu pot decât să-i stabilească anumite repere ale evoluției sale sau să-i condimentez percepția. Personajul este, oricum, meteoric în parcursul său.

Dacă puterea unui personaj vine din destinație, în aceeași măsură trebuie să fie cinstit și adecvat

pentru că cititorul se prinde când îl dai în bărci și te taxează. Citesc greu când scriitorul se chinuie să creeze profunzime acolo unde nu e cazul, dorind probabil să demonstreze cât de multe știe el și am impresia unei jucării de pluș în care se îndeașă umplutură până la desfigurare. De asemenea, e important să nu fiu văzut în spatele personajului. Asta implică acea adecvare despre care aminteam, adecvare care e o reținere a exhibiționismului de autor. Alt lucru e să fii bine informat pentru a nu gafa. Adică dacă îl iei din stradă, nu-l lipsi de naturalețea străzii pentru a-l face savant. În cele cincizeci și ceva de proze de până acum, a fost o provocare să scriu din perspectiva unui personaj feminin. La noi, cititorii încă nu sunt pregătiți să accepte că un bărbat poate să scrie din perspectiva unei femei. Există un tabu de gen. Ei m-au întrebat care e rostul, iar ele cum de am îndrăznit. De asemenea, în zona fantastică și onirică, am creat personaje care călătoresc

cu ușurință între lumi și cărora a trebuit să le conserv inocența prin toate acele pasaje. Recunosc că mă reîntorc asupra celor pe care îi consider problematici.

Îmi plac personajele care se descoperă, care se autodepășesc, care au parte de revelații, dar, care nu tind la perfecțiune sau absolutizare, care influențează și schimbă, care viețuiesc veridic, care nu-și depășesc limita conceptuală interferând cu celelalte spre ambiguitate, care există, nu neapărat, în linia unei etici, ci în zona nuanțelor, care tind să fie oameni.

Este foarte interesant că, la un moment dat, ajungem să ne vorbim unii despre alții ca despre personaje, iar asta nu înseamnă decât că ne suntem unii altora proiecții. De ce să nu ne tratăm, până la urmă, personajele ca pe semeni?

De ce îmi place Hopper

Narcis Amariei

Cu siguranță știți tabloul. A avut și el soarta Mona Lisei, adică a devenit în ultimii ani subiect inepuizabil de meme-uri și parodii pe platformele social media. Un ulei pe pânză care înfățișează patru personaje într-un restaurant din centrul orașului, văzute prin fereastra mare de sticlă a unei cafenele.

Hopper spunea că „Nighthawks” a fost inspirat de un restaurant de pe bulevardul newyorkez Greenwich, aflat undeva la întâlnirea a două străzi. Doar că, în momentul în care privim tabloul, informația materialității devine irelevantă. Locul și timpul devin irelevante, căci ceea ce captează atenția privitorului la acest tablou este senzația de film pus pe pauză. Prin geamul locanței vedem patru oameni adânciți în gândurile lor. Nimic mai mult. În vreme ce de

afară se reflectă singurătatea unui oraș alienat. Bun, veți spune, au mai surprins și alți artiști natura umană în nemiscarea ei. Și totuși, de ce ne place Hopper?

Primul meu contact cu acest pictor american a fost la un curs de formare de formatori, Doamne, câteodată termenii ăștia nu ar trebui traduși, în fine, înțelegeți despre ce fel de curs era vorba, căci sunteți oameni citiți. Ei bine, acolo în frumosul comitat Kent, în cochetul centru de limbi străine din Canterbury, o profesoară ne-a propus un exercițiu de creativitate pe care l-am repetat, apoi, ani de-a rândul cu cursanții mei. Ne-a proiectat „Nighthawks” pe tabla inteligentă. Iar noi trebuia să ne alegem un personaj din cele patru și să îi construim povestea. Apoi, cu ea în minte, urma să interacționăm și să dăm play celui cadru

pus pe pauză de Hopper. Căci asta face acest artist incredibil. Înghețată viața. Vă jur, nu am găsit până acum un alt artist care să reușească atât de bine să încremenească momentele banale ale existenței noastre. Și de aceea Hopper e, uneori, înspăimântător. Ne face să vedem cât de singuri suntem în realitate.

Așa cum poate știți, Carole Feuerman împreună cu Duane Hanson și John De Andrea sunt precursorii mișcării hiperrealismului, ei se zice că ar fi primii care și-au propus să se desprindă de realism într-o măsură extremă. Dar Hopper, oameni buni, e cel care a îmbrăcat instantaneele în liniște. În toate tablourile sale pare că timpul a încremenit. Iar în acea tăcere ne lasă pe noi să ne imaginăm povestea. Omul e acolo, discret, un fel de natură moartă cu suflet.

Vă propun ca, după ce citiți aceste rânduri, să căutați o altă pictură de-a lui, Room in New York. E acolo un cuplu, surprins prin fereastra unui apartament. El, abia întors de la jobul tipic, nine to five, în cămașă albă și vestă—sunt anii 30, bărbații sunt încă eleganți. Stă așezat pe un fotoliu și citește, cel mai probabil, cotațiile bursei. În Europa războiul bate la ușă, dar, pentru americani, fantoma lui Hitler e încă departe. Ea, îmbrăcată într-o rochie fără mâneci, roșie, cum altfel, cu părul lung și negru strâns în coadă, apasă clapa unei claviaturi de pianină. Ar trebui să ne imaginăm acel sunet, o notă gravă sau ascuțită, dar e liniște. O liniște care se prelungește, cumva, și în viețile lor.

Haideți să scriem o proză, inspirați de acest instantaneu. Și poate așa, împărțind povestea, nu ne vom mai simți atât de singuri.

Cătălin Mitulescu

Personajul în film

Care este cel mai important lucru în construcția unui personaj de ficțiune?

Cred că punctul de la care pleci, inspirația inițială. Poate să fie un om pe care îl cunoști, îl întâlnești, citești despre el sau îl vizezi. E posibil orice, dar oricum ar fi, este o întâlnire pe care cred că important e să o ai cât mai prezentă tot timpul în care lucrezi. Să o refaci când se pierde, să o menții interesantă tot timpul.

Biografia? Portretul? Acțiunile? Replicile? Desigur, toate sunt importante dar pentru tine ce-ar fi pe primul loc?

Defectele mă inspiră. Personajul să fie ca o corabie lovită care încă plutește, cât mai distrusă dar încă la suprafață. Un crucișător

care reușește să iasă din port după un Pearl Harbour.

Care este cel mai elaborat personaj al tău? – cum l-ai gândit, cum l-ai desenat, care e partea preferată din evoluția lui?

Nu știu care este cel mai elaborat, dar îți spun despre ultimul, pe care l-a jucat Gheorghe Visu în Heidi, Nea Misu, un polițist aproape de pensie care se pregătește să iasă din lume, vrea să scape de oamenii pe care nu prea

ii mai suportă dar se face praf când i se oferă șansa să trăiască o aventură de adolescent. Evoluție în poveste poate să însemne uneori și involuție. Se mai întâmplă.

Care este modelul tău de personaj – din literatură sau film, teatru...?

Nu am un model, sunt foarte multe personaje care mă inspiră, uite, de exemplu am terminat chiar acum *Copilăria lui Kaspar Hauser* de Bogdan Alexandru Stănescu și îl am cu mine pe Tătuțu... e minunat.

Neurolepticul cu adevărat salvator

Emanuela Ilie

Până la un punct, cea mai nouă carte care poartă exclusiv semnătura lui Dorian Dron, *Neuroleptic* (cu o prefață de Cristina Bogdan, Editura Litera, 2023), nu se citește prea ușor, vocea narativă părând a se pierde într-o țesătură anamnetică dinadins încălțită de tot felul de regresii auto-provocate, reveniri cu miză defensivă și nuanțări abundente descriptive.

Pe măsură ce înaintezi în lectură, te convingi însă că prozatorul pariază, voit, pe o ficțiune pluristratificată și ideativă, prin intermediul căreia atacă, fie frontal, fie pieziș, teme dintre cele mai grele. Pe de o parte: singurătatea în diferitele ei forme de materializare, iubirea tragică și (in)compatibilitatea funciară, boala, moartea și doliul, cu toate fazele lui, teoretizate de Elisabeth Kübler-Ross (de la negare la acceptare) etc. Pe de altă

parte: inconsistența reprezentării, capriciile memoriei individuale și colective, relațiile complicate dintre realitate, vis, creația artistică șcl. Pe scurt: un mixaj tematic foarte bine sprijinit de îmbinarea inteligentă între formule narative și convenții specifice mai multor forme de scriitură, inclusiv celor de graniță, precum jurnalul de criză, confesiunea terapeutică ori dialogul cu pretext psihiatric.

Lăsând la o parte tribulațiile celor doi protagoniști Ira și Andrei, legați printr-o poveste de dragoste și suferință într-un tot tulburător, un mare plus al acestui roman matur și provocator (inclusiv la nivel propriu-zis formal) este constituit, din punctul meu de vedere, de felul în care autorul valorizează două tipuri de imaginar deloc ușor de abordat: cel traumatic și cel ekphrastic. Pentru modul ingenios, doar

aparent nonșalant, în care știe să le împletească pe spații ficționale de largă respirație, aș încadra cartea de față într-o serie prea puțin reprezentată la noi în ultimii ani și cu atât mai prețioasă. Pentru că, alături de *Melancolia* lui Cărtărescu, *Misterul mașinilor chinezești* de Florin Irimia,

Crushul Dorei Pavel și alte câteva titluri, proaspătul *Neuroleptic* al lui Dorian Dron ne reamintește, șoptit-învăluit(or), că medicația cea mai eficientă împotriva abuzurilor pe care suntem siliți să le suportăm rămâne tot arta.

Integral în versiunea online

Haiganu. Fluviul șoaptelor

Marian Coman

(fragment)

Visele. Visele. Visele...

„Tătuță! Dă-mi să mănânc miere de cireșe!”

Iar tătuța venea și-i mănța buzele și nasul cu miere, iar ea râdea atât de tare că se trezea din somn. Și apoi plângea în hohote de dorul lui, în timp ce pietrele vii de pe pereții odăii se aprindeau simțind-o trează.

Îi spusese că a murit. Apoi i-au adus trupul, însă nu i l-au arătat. Trupul tatălui ei, dar și trupurile altora. Tații altor copii, bărbații altor femei, copiii altor

mame. Apoi au făcut un rug în fața intrării în oraș. Și-au plâns trei zile și trei nopți, timp în care focul n-a fost lăsat să se oprească. Spiritul regelui Karsei să urce pe limbile de foc și să strălucească în fața lui Heros ca un diamant. Ori ca un soare. Așa încât, Heros să-l așeze de-a dreapta sa și să îl cinstescă de parcă ar fi unul dintre Cei Mari.

Alteori visa că e singură în Giradrigas și că se târâște pe sub cadavre, în timp ce copiii ăia râi, fără viață, o caută. Și că toți morții pe sub care se târâște au chipul tatălui său.

— Șșșș... îi spune tatăl său din zeci de chipuri. Șșșș... Ascunde-te, Păi! Ascunde-te, copila mea! Să nu te găsească. Ascunde-te!

Iar Păi se ascundea mai bine, săpa în pământ unde dădea de alte trupuri și de alte chipuri. Trupuri cu mâini care o trăgeau jos, tot mai jos, în întuneric. „Ascunde-te! Ascunde-te, Păi! Să nu te găsească!” Mai jos, tot mai jos. În întuneric.

Visele...

Haiganu. Fluviul șoaptelor,
Ed. HAC!BD, 2015

Caleidoscop

Lidia Vianu

Încă o zi însoțită de toamnă. Alma s-a dus la Cișmigiu cu colegii.

Începe să cunoască orașul, autobuzele, stațiile și localurile. Anul trecut încă ezita să plece de acasă singură. Prefera taxiul unui autobuz necunoscut, iar lumea ei era încă lumea unui copil.

Începe să lege prietenii, să judece oamenii după criteriile ei, să-și facă planuri, să caute experiențe noi. E studentă la Medicină, la fel ca tatăl meu acum 70 de ani. Mi-aș dori să o vadă purtând halatul lui alb.

A sunat Gilbert de la spital. Stă iar câteva săptămâni. Scrie poeme în continuare. Mă sună din cabinetul doctorului și mi le citește.

Fiul lui e cu un an mai mic decât Alma. Este în ultimul an de liceu. După aceea, trebuie să dea admitere. Alma a muncit doi ani pentru examen: anatomie, chimie, fizică.

Atunci când am început să caut meditari, o asistentă de la Facultatea de Medicină ne-a anunțat că nu are nicio șansă: un an din cei patru de liceu, Cristina fusese plecată cu mine la Berkeley, iar în ceilalți trei studiasse filologia. Eu nu m-am îndoit nicio clipă că va intra.

Alma a studiat la același liceu la care intraserăm Gilbert și cu mine. El susține că ține minte perfect ziua când a venit să mă cheme la clubul literar:

„Erai atât de mică și fragilă. Într-o duminică, aveai o rochiță cu flori. Croitoreasa ta locuia pe o străduță îngustă, foarte aproape de liceu.”

În ziua aceea, m-a condus acasă și a vorbit tot timpul. M-am simțit rușinată, neînsemnată, apăsată de toate complexele unui copil, plus cele ale adolescenței. Iar el nu s-a priceput să-mi desferce singurătatea, care a fost

povara mea cea mai grea foarte multă vreme.

(frag. din romanul *Caleidoscop*, aflat în curs de publicare la Eikon)

Caiete noi

Marius-Sorin Enache

Aspir să-mi iau caiete noi – pe restul deja le-am umplut cu luceferi și gunoi, cu zâne și cu strigoi.

Le-am presărat cu fapte vitejești, cu chipul meu pus peste prințul din povești.

Nu le privesc din măduva sufletului meu îndurerat, doar le consider materiale de ascuns sub mucegaiul renăscut sub un dulap putrezit și înapoiat.

În fața mea se ivesc ca manuscrisele puiului de drac alungat până și din iadul unde primul suflu îmbibat cu urme de pojar a insuflat.

Amoruri și pasiuni

Livu Szöke

Sang Young Park, autorul fenomenului *Îndrăgostiți la Seoul*, roman devenit în Coreea de Sud, țara natală a autorului, la fel ca un alt roman publicat la noi tot de curajoasa editură Alice Books din Iași, *Dezumanizat* al lui Osamu Dazai, își lasă fricile deoparte și, începând cu 2018 și până în anul următor, publică patru povestiri semi-autobiografice ce vor deveni mai apoi romanul *Îndrăgostiți la Seoul*, primit extrem de bine atât de critici, cât mai ales de public, el dându-le glas tinerilor asemeni lui, gata să îmbrățișeze și să se lase îmbrățișat de lume, dar încă nu pe deplin pregătiți să-și recunoască în fața tuturor orientarea sexuală.

Young, personajul principal și naratorul poveștilor, este un tânăr student dezinvolt și deloc preocupat de grija zilei de mâine, deși singura care îl crește este mama

lui cea plină de frustrări, venin și permanent dispusă să-i arunce o vorbă grea fiului ce mai degrabă i se pare o povară decât o bucurie (ea crescându-l practic singură pe băiat), iar singura persoană de vârstă lui care pare să-l înțeleagă pe Young este tânăra Jae-hee, colega lui de apartament și cea care îi stă mereu alături atunci când băiatul, care-și schimbă partenerii întâlniți pe Tinder cu o frecvență uluitoare, este părăsit, sau mai degrabă

părăsește pe cineva la rândul său și suferă o perioadă ca un câine. În mod șocant, prima poveste, *Jae-hee*, se încheie cu prietena cea mai bună a lui Young stabilindu-se la casa ei și întemeindu-și o familie, lăsându-l singur pe Young să se descurce cu partenerii lui ocazionali.

Probabil din teama de-a nu fi părăsit sau tocmai de-a rămâne alături de cineva cu care până la urmă nu s-ar înțelege ori s-ar înțelege prea bine și apoi, din cine știe ce motiv, ar fi părăsit și ar ajunge iar să sufere, Young nu poate lega o relație stabilă cu un partener care să îi convină în totalitate, cu care să rezoneze din toate punctele de vedere. Are câteva relații stabile, două dintre ele descrise cu o frivolitate și o dezinvoltură uluitoare în următoarele povești, *Gustul universului într-o felie de biban oceanic* și *Îndrăgostiți la Seoul*, pentru ca

mai apoi să vină și o binemeritată „relaxare”, evadare din cotidian și din cenușiul în care pare că i s-a transformat existența, în *Vacanță la sfârșit de sezon ploios*.

Nominalizat la International Booker Prize și Dublin Literary Award, romanul *Îndrăgostiți la Seoul*, scris cu patimă și pasiune, pe alocuri obscen, alteori de un umor nebun și de o ironie nu chiar fină, cu o proză dură și dezinhibată, se citește ca un veritabil bildungsroman al unui personaj queer care ajunge într-un final să se accepte așa cum este și să nu-i pară niciun pic rău pentru alegerile făcute.

Integral în versiunea online

Sang Young Park –
Îndrăgostiți la Seoul, Editura Alice Books, 2023, colecția Literary Alice, traducere de Iolanda Prodan

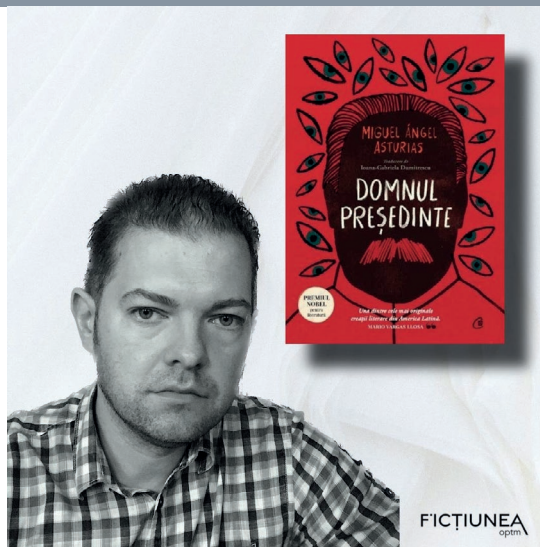
Un mare roman antitotalitar

Andrei Simuț

Ca martor întârziat al comunismului, mă întreb cum trebuie să fi receptat cititorii anului 1960 prima traducere la noi a romanului *Domnul Președinte* de Miguel Angel Asturias, apărută în plin regim Dej, când deținuții politici nu erau încă eliberați, când arestările în miez de noapte erau la ordinea zilei (ca să zic așa), când închisorile funcționau ca regim de exterminare bine uns, așa cum sunt descrise foarte impresionant și în romanul lui Asturias (reeditat acum la Curtea Veche). Cititorii aceluia an puteau regăsi destule alte realități familiare: delațiunea ca principiu de supraviețuire, la care recurge și cetățeanul obișnuit și membrul aparatului represiv, până la cel mai înalt nivel al ierarhiei, justiția ca înscenare a unor procese ca spectacol de teroare, unde nevinovații sunt din start condamnați la moarte, iar adevărații vinovați rămân în umbră, uneori recompensați de sistem, vastul aparat de

informatori zeloși până la prostie, nenumăratele metode inventive de a exercita teroarea. Nu lipsesc nici marile ceremonii de sărbătorire ale președintelui, intitulat „fiu al poporului”, președinte constituțional, dar concentrând toate forțele pentru a fi reales de nenumărate ori, „ocrotitor al claselor nevoiaș”.

Întregul eșafodaj narativ e construit de autor doar pentru a ilustra cât mai bine modul de funcționare al unui sistem totalitar, perfect regizat de Președinte, cel care controlează și vede totul, folosindu-se de diverși aghiotanți, dar fără a lăsa vreun ordin scris, astfel încât vina cade tot pe executanți. Așa cum cercetătorii totalitarismului aveau să explice mai târziu, orice decizie, oricât de mărunte aspecte ar viza, emană direct de la Președinte, cel care pare să nu doarmă niciodată, centralizând pe masa lui rapoartele despre fiecare cetățean al Republicii. Totul pornește de la o eroare: uciderea accidentală,

de către un cerșetor, a generalului Parales Sonriente, apreciat pentru intensitatea lui activitate pusă în slujba regimului, care nu scapă ocazia de a dezlănțui teroarea și epurările interne, depistând orice act de nemulțumire sau de revoltă față de Președinte. Narațiunea se întrerupe uneori pentru a reda rapoartele făcute către președinte,

un fel de pânză de păianjen în care fiecare e (sur)prins în vizorul aproapei, supravegheat până la cel mai mic gest.

Până la final, romanul nu se dezmințe în privința acestei terori continue exercitate de Președinte asupra fiecărui cetățean.

Integral în versiunea online

Festivalul Internațional de Poezie, București

Interviu cu
Jaan Malin aka Luulur,
din Estonia – performer,
câștigător al mai multor
spectacole de slam poetry

Un interviu de Neil McGregor

Acum câțiva ani am fost întrebat cum aș descrie cu ce mă ocup. Am răspuns că încerc să caut limba de dinaintea limbii și poate chiar de după cuvinte. Dar aici trebuie să explic ce este limbajul în opinia mea. Bănuiesc că răspunsul este foarte simplu: limbajul este un mod de comunicare. Foarte des, oamenii consideră că limbajul constă doar în semantică și gramatică și poate și alte părți – dar toate trebuie să fie într-o formă scrisă. După cum știm, aproximativ 80-85% din comunicare este non-semantică (mimică, gesturi, sonoritate, onomatopee etc.). Dacă uităm această parte a limbii, ne reducem posibilitățile de exprimare. Acesta este scopul meu, deși nu am nimic împotriva semanticii în general.

Ți-a fost vreodată teamă de un anumit rol? Crezi că te va părăsi vreodată abilitatea de a te adapta și de a interpreta?

Am mai fost întrebat de câte-va ori dacă îmi este frică. Mai ales la o pantomimă (am spus o poveste efectivă fără a folosi niciun cuvânt; desigur, m-a ajutat și muzica). Dacă mă gândesc mai bine, îmi dau seama că până acum nu mi-a fost niciodată frică. Dar sigur va veni și timpul ăla.

Prin urmare, în ultimii ani am colaborat din ce în ce mai des cu persoane mai tinere (vocaliști și muzicieni). Sunt sigur că mă vor ajuta dacă vor apărea probleme. Ajutorul poate fi și un sfat de tipul: „Nu mai încerca. Ai făcut destule, dar acum vocea și ideile tale sunt deja prea slabe pentru noi.” OK. Am încredere în ei – prietenii sunt prieteni. Ar fi îngrozitor dacă nu aș înțelege.

Aveam aproximativ 1,5 ani când dădaca mea – o credincioasă devotată – m-a dus în casa lui Dumnezeu. Mi-a fost cam frică deoarece camera era foarte întunecată și rece. Dar un lucru mi-a plăcut acolo: toate doamnele din cameră l-au ascultat pe preot fără discuții. Și scopul meu a fost să devin cineva care are o mare influență asupra multor oameni. Câteva luni mai târziu, am venit

acasă și am încercat să țin un discurs asemănător mamei și verișoarei mele. Nu uitați că încă nu puteam să vorbesc! Cel puțin în modul în care înțelegeau alții (nu doar mama). A fost o adevărată dezamăgire atunci când adulții au râs. În opinia mea, discursul a fost foarte serios. Dar am înțeles că exprimarea este posibilă și fără a folosi partea semantică a limbajului. Trebuie să folosim celelalte părți. Felul în care improvizez depinde foarte mult de public: îi văd, îi aud și le analizez reacția, apoi decid ce „funcționează” la acel public concret.

Într-o zi, în timpul unui spectacol, te simți dintr-odată neajutorat. Cum reacționezi?

Nu-mi pot imagina ce m-ar putea face să mă simt neajutorat. Poate aș lua în considerare posibilitatea din punctul de vedere al prieteniei și îmbătrânirii.

În toți acești ani de spectacol, ai întâlnit artiști sau poeți care să-ți desconsidere arta?

Mi-e frică de posibilitate și de aceea am încercat să fac lucrurile într-un mod puțin nou. Nu ca în trecut. Sunt sigur că, dacă faci ceva cu pasiune, vei avea succes. Această problemă apare destul de des la actorii mai în vârstă.

Modul tău de a exprima poezia este unic. Te face asta să te simți diferit?

De fapt, nu cred că este unic. Și nici nu mă gândesc la asta. Fac ceea ce apreciez cel mai mult: sunt liber.

Stampa lui Cantemir

Doina Ruști

În *Varlaam și Ioasaf* apare o parabolă care prezintă inorogul ca pe un simbol al armoniei. El declanșează revelația în mintea ființei înfricoșate. Reamintim aici episodul, în expunerea lui Nicolae Cartoian:

„Un om fugind de inorog căzu într-o prăpastie și apucându-se cu mâinile se sui într-un copac, unde se credea în afara de primejdie. Câtând în jos văzu doi șoareci, unul alb, altul negru, care rodeau copacul de la rădăcină. În fundul prăpastiei, un șarpe, *groaznic la vedere, suflând foc*, căscă gura să-l înghită. *Câtând la ramura pe care-și înțepenisise picioarele*, văzu patru capete de aspidă. Ridicând, în sfârșit, ochii în sus, văzu picurând din ramurile acestui copac puțintică miere. *Deci, părăsindu-și grija și toate nevoile ce-l cuprinseseră*, se porni să guste

mierea. Tâlcul parabolei este următorul: prăpastia este lumea, copacul este cursul vieții, șoarecii – ziua și noaptea; cele patru aspidă sunt cele patru stihii ale trupului omenesc, balaurul – iadul, iar picătura de miere este dulceața acestei lumi trecătoare.“

Într-o stampă făcută de Dimitrie Cantemir apare înfățișată lumea prin aceste simboluri, atâta doar că omul ispitit de prea dulcele fruct al vieții este legat de axul lumii și lângă el apar cuvintele *non movetur*; este vorba despre omul încununat cu lauri, care ține în mână șarpele, asociat nu doar cunoașterii, ci și materiei alchimice, dar și cornului licornii:

Cornul inorogului și șarpele apar adeseori în același context simbolic, atât în alegorismul alchimicilor, cât și în cel teozofic, ambele

având calități apotropaice, în special de antidot (*alexpharmakon*). Chiar în reprezentările iconice, cornul inorogului este de multe ori înfățișat ca un șarpe (de pildă într-o psaltire bizantină de la finele secolului IX-lea).

În stampa lui Cantemir, personajul ținut lângă stâlp ține în mână dreaptă șarpele, ca semn al puterii sale, în primul rând al puterii pe care o exercită asupra timpului, căci se vrea un prototip al lui Hermes. Situat alături de roata lumii, pe care o pune în mișcare laba leului, personajul din stampa cantemiriană sugerează efigia arhitectului, adică a zeului totalizator, care este Hermes. De aceea se și află în centrul lumii, ținând într-o mână timpul (șarpele), în timp ce brațul celălalt se îndreaptă spre compas și cumpană, alte simboluri oculte, care

deconspiră înclinațiile rozacruciene ale lui Cantemir, pe filiera Helmont, a cărui operă se știe că a stat la baza sintezelor metafizice din secolul al XVIII-lea. Stâlpul însuși, un *axis mundi*, se termină cu o floare de roză, ceea ce este în acord și cu simbolismul cercului, pe care, de altfel, și scrie că reprezintă o imagine a totului, însumând izvorul vieții, originea și sfârșitul deopotrivă. În acest context, Cantemir desenează în dreapta stampe o mulțime preocupată de mierea dulce, de fructul așteptat al vieții.

Integral în versiunea online

Matei Călinescu versus Emil Cioran. Două ipostaze ale suferinței

Mihai Bălăceanu

Puține cărți m-au cutremurat în ultima vreme ca *Un altfel de jurnal. Ieșirea din timp* (Humanitas, 2016) a lui Matei Călinescu. Câtă reziliență în fața durerilor vieții aruncate în el pe nedrept și de-a valma, ca niște bolovani, câtă demnitate în felul de a-și purta crucea până la capăt fără să crâcnească și câtă seninătate în a privi direct chipul Morții – găvanele umplute cu întuneric din craniul ei, scrutându-l din penumbra fiecărei zile rămase – fără să implore în genunchi clemență sau o zi în plus. Nici măcar.

La 25 de ani, Matthew, fiul lui Matei Călinescu, se stinge din viață. Întreaga lui existență a purtat pe umeri o dublă povară: autismul și epilepsia. La 74 de ani, tatăl său e diagnosticat cu dublu cancer: pulmonar și pancreatic. Nenorocirile, se pare, vin în doi la acest Iov modern, care, forțat de tirania comunismului, ia calea străinătății,

fiind lapidat de suferință pe pământul unde visul american s-a transformat în coșmar.

La Matei Călinescu avem de-a face cu un pesimism moderat și diafan, iar suferința emanată e mai degrabă stoică și chiar autoironică – profesorul de literatură comparată obișnuind să le spună prietenilor că se consideră un „fatalist optimist” – o suferință ca o resemnare dulce-amăruie în fața unui viitor improbabil.

Pe de altă parte, la Emil Cioran suferința este căutată, strigată în portavoce, lipsită de autenticitate și, în ultimă instanță, măsluită.

De altfel, genialitatea lui Cioran se suprapune, în bună măsură, cu machiavelismul său. Astfel, el a reușit să-și construiască un alter-ego luciferic și seducător în nihilismul său și deopotrivă măreț în tragedia căderii sale. În tot acest timp, el trăind bine-mersi la Paris până la vârsta de 84 de ani.

Oare câți adolescenți și tineri debusolați, citind din scoarță-n scoarță opera filosofului român, au luat în calcul cel puțin o dată să se sinucidă, în vreme ce Emil Cioran (la 70 de ani) își chestiona *neajunsul de a se fi născut* stimulând clitorisul lui Friedgard Thoma (amanta sa de numai 35 de ani)?

Oare câte dintre persoanele acestea, răsfoind paginile cărților lui Cioran, au decis să rupă legăturile cu lumea, înstrăinându-se și însingurându-se, pe când filosoful român admira răsăriturile și apusurile de vară la Ibiza, în compania lui Simone Boué, partenera lui, ajungând de unul singur la concluzia că viața merită trăită?

Observăm, așadar, un elan vital incompatibil cu suferința și gândurile despre sinucidere, oricât de profund ar fi fost redade ele pe hârtie. Emil Cioran rămâne astfel un personaj de carnaval – Eros purtând în piața San Marco masca lui

Thanatos. Pesimismul travestit în teribilism.

Astfel, pe Internet găsești la tot pasul un exhibiționism al suferinței, în aceeași manieră în care o beizadea își etalează ultimul bolid de lux. Se pare că unii își poartă traumele la mână ca pe ceasuri Patek Philippe.

În încheiere, propun un îndemn de bun simț. Să nu mai hiperbolizăm suferința care e oricum inerentă vieții, ci să prețuim clipa, ghidându-ne viața după principiul călinescian *one day at a time*.

Integral în versiunea online

Aterizare forțată

Nicu Ilie

Femeii nu-i venea să creadă – câtă năclăială de sânge. Mai văzuse ea asta, mai trăise ea asta, dar tot nu-i venea a crede. Iși duse dreapta pe o pulpă și șterse sângele păgân. Mâna ei, propria ei mână, mâna cu care mânca – îi producea scârbă. Icnii sec, dar mâncarea, dacă o fi mâncat nu-și aducea aminte, stătu în locul ei și nu trecu bariera gâtului. Trebuie c-a mâncat: un alcool, un oțet de mâncare stătută, atacată de sucurile stomacului, se strecurase, greu, în rădăcina nasului și femeia îl simțea acolo lichid, fizic, gata să-i împrute tot creierul. Iși suflă brusc nasul, lângă ea, pe gresie, și, simultan, simți cum expectorează bucăți mici de mâncare, digerate, cât să hrănești o furnică. Mâncase.

Nu se gândea la nimic. Nu trebuie să fii yoghin pentru a reuși asta. Gândul pe care nu-l strunești tu, nu-i faci program de lucru, și-l lași să se plimbe singur prin cap, să dea în alt gând, apoi în altul și nici nu stai după el să-l oprești din când în când – ăla nici nu e gând. E activitate cerebrală. Și fluturile o are, deși nu prea are creier. Și femeia avea activitate cerebrală. Dar nu gânduri. Gânduri, nu.

Se făcea, pe undeva, în negura aia, o gură pungă care rostea mișcând dulce buzele: „Curvo!”. Gură cunoscută, buze cunoscute, ba nu, alea erau alte buze. Astea de acum erau cele care o mușcaseră: tare, ca niște dinți. Blestemată buze, blestemată mușcătură. Blestemat inelul primit, îi ardea în căpățână de acolo, din camera cealaltă, l-ar fi

stălcit în mâini să fi ajuns la el sau să vină el la ea, pe picioarele lui de inel, adus de Blestemat. Multe se mai făceau – și multe chipuri de oameni care o priveau, care râdeau de ea, care o batjocoreau. Fiecare chip, spânzurat pe un gât, și mâinile ei erau lațul, spânzurătoarea.

Se trezi târziu, cu mâinile pe trunchiul pruncului – nu-i nimerise gâtul și strânsoarea oaselor crude mai mult bine îi făcuse. Strânsoarea îi pusese plămânul în mișcare iar plămânul aducea viață în copil. Cu cinci secunde (sau poate cu o oră în urmă) ar fi fost și ea un suflet blestemat, un suflet dat lui nenumitu', dar nu o ucigașă. Dacă mâinile ar fi nimerit gâtul înainte ca prin el să se deschidă respirația – atunci l-ar fi rupt și gata. La gunoi ar fi

aruncat un lucru, nu un om. Cu un timp în urmă, în timpul acelea, pe gresie, în fața ei, scosese un ovul. Un ovul cu mâini și picioare, cu nas și păr, poate un om – dar unul care nu trăise nici o secundă. Iar ouăle, ea și le aruncă de atâția ani, la ciclu, fără ca asta să fie nici crimă, nici păcat.

Rip it off

„Mă transformi într-un clișeu”, mi-ai spus. Mi-ai reproșat că viața ta e o haină strâmtă-șuie din cauza mea. Că eu, un contabil insipid, mă visam inventator când am meșterit theremine-ul ăla dintr-o morișcă de vânt. Că, pe urmă, mi s-a năzărit c-aș fi scriitor doar pentru că frec menta zgâindu-mă la cei din jur. „Un fandacsat ești! Scrii și rescii în aer...”, ai răbufnit.

Na, că acum scriu. La laptop. Îți scriu. Chestii pe care o să îți le transmit prin *postgeoloc* – pentru că ți-ai schimbat numărul de telefon și nici nu-ți știu adresa. Dar nici tu n-o știi pe-a mea. După, m-am mutat. Împreună cu Bisc, mieunătorul cafele cu care m-ai procop-sit chiar înainte să te cari. (Chiar, pe unde s-o fi pitit? Azi nu mi s-a frecat de picioare, n-a miorlăit a plictiseală, nici nu l-am simțit...) De dimineață mă tot uit prin binoclu – mi-am cumpărat un Bushnell profi luna trecută. De când cu teleworkul și livratorii de orice, ies rar din casă, mai mult ca să-mi... înghiontesc gândurile. Stau cu orele la fereastră (cam sli-noasă) bucătăriei. Observ *viețuiala*,

blurată de draperiile semi-transparente, din apartamentele învecinate; mă atrag mai ales bizareriile, gesturile nelalocul lor. Din miezuri anecdotice pot încropi, în minte, trame captivante. Nu reușesc să leg lucrurile întotdeauna, dar, oricum, rămân cu „images for thought”...

De exemplu. Dimineața, la etajul șase în blocul de peste scuarul înverzit, o femeie, să aibă vreo 40, scoate în balcon o colivie cu zăbrele din lemn, goală pe dinăuntru. O curăță cu mișcări domoale, apoi se apropie de marginea balconului și privește în depărtare, mă rog, înspre blocul meu (parcă se uită fix la mine). Începe să vorbească sau

să fredoneze – presupun, eu nu aud nimic, doar îi văd buzele țuguindu-se. Pe urmă înhață colivia și dispare-n casă. Cu două etaje mai jos, cinci tipi (și tipe?) se strâng în sufragerie cam de două ori pe săptămână, după-amiaza. Fereastră nu e acoperită, așa că... scena-i deschisă. Țștia se sparg în tumbe, fac salturi de broască pe podea. Își sincronizează țopăiala aia chirchită, încearcă niște scheme... Pentru parkour oare? A, și poartă cagule de diferite culori, nu i-aș recunoaște fără ele.

Cei mai mulți locatari, atât cât văd, sunt însă jalnici, complet anosti... Le-am prins rutina și-i evit.

Dana Pătrănoiu

În blocul din stânga, perpendicular pe-al meu, mă exasperează unul cu un tricou (același?) inscripționat cu „Rip it off”. Apare după-amiaza târziu. De la un job, presupun. Cum intră în living, își scoate laptopul din rucsac și îl așază pe măsuta de cafea. Apoi își desfăce un Hell și se pune pe tastat. Concentrat, vârat cu totul în monitor. Așa îl las, așa îl găsesc. Nu-i înțeleg deloc pe game-rii ăștia compulsi. Sau poate scrie instrucțiuni-cod, setează boți? O fi vreun Mitnick workaholic? Mișto e însă, într-un apartament de deasupra ăștuia, o femeie îmbrăcată sclipicios, cu țâțoancele la vedere. Are părul ba nisipiu, ba roșu asfințit, ba smoală lungă și linsă. Când e brunetă, mă gândesc că ești tu. De fapt, că-i blondă sau roșcată, tot tu ești: îmi închipui că porți peruci și joci roluri (parcă asta te incită) și îmi faci diverse chestii așa, mai... retrofoxy.

Dă-ți seama la ce-mi zboară mintea acum! Te-aș lăsa un pic... Oricum, trebuie să apară și Ripitoff.

Integral în versiunea online

Nebun după tine. Despre Parisul anilor nebuni la superlativ!

Edith Negulici

Nebun după tine este un spectacol despre lumea ca o scenă, viața în teatru, teatrul în teatru, despre istoria adevărată a a celebrului cuplu legendar francez Sacha Guitry și Yvonne Printemps, interpretați excepțional de **Maia Morgenstern** și **Armand Calotă** care prind viață altfel decât sub reclamele luminoase, devin mai umani, dar și mai seducători. Întâlnirea dintre cei doi protagoniști este programată de-o viață.

Cuplul rezistă în lumina orbitoare a propriei faime, găbind timp de 14 ani un echilibru fragil între viața personală și cea artistică. Amândoi reușesc să se impună și să triumfe grație talentului, fiind adorați de public. Cei doi artiști joacă în spectacole de mare succes. Lumea teatrului le recunoaște talentul și îi consacră definitiv. Succesul are un preț? Desigur. Pe cei doi îi va despărți exact ceea ce inițial i-a unit. În lumea teatrului, la lumina strălucitoare a reflectoarelor, relațiile se nasc ușor, însă se erodează inevitabil sub presiunea celor din jur, a geloziei și a propriilor demoni lăuntrici. „*Fericirea în doi durează până la trei*.” (Sacha

Guitry) Momentele de maximă tensiune alternează contrapunctiv cu cele de fericire și calm relativ. „*Dragoste cu năbădăi, pasiune, certuri și împăcări, sclăpici și suferință, suișuri și coborâșuri. Paiete și cioburi/reproșuri. Scandal și spectacol. Muzică, muzică, muzică și dans.*” (Maia Morgenstern)

Debordând de energia vitală extraordinară, în ritmul coregrafic al muzicii de charleston și jazz, creat de coregrafa **Victoria Bucun**, regizoarea **Antonella Cornici**,

alături de scenografa **Alina Dină** - **Pușcașu** reconstruiesc universul și atmosfera retro-vintage a anilor '20 prin ținute care pun în valoare interpretarea magistrală a actriței **Maia Morgenstern**, secondată de **Isadora Băltățeanu**/

Dragi spectatori, veniți să vedeți *Nebun după tine*! Veniți să fiți martorii marii pasiuni a unui geniu pentru o privighitoare care nu a suportat să trăiască într-o colivie de aur. Și, așa cum declara Sacha Guitry: „*Eu și Yvonne...de fapt nu*

ne-am despărțit niciodată”, nici voi nu vă veți despărți de povestea acestei căsnicii străbătută de pasiune, gelozii, fericire, certuri și trădare. Fiecare scenă sentimentală sau dramatică la care asistați, fiecare replică spumoasă cu care vă delectați, fiecare frison pe care-l simțiți, are suflet. Sufletul dramaturgului care le-a creat, sufletul actorilor care le interpretează și sufletul vostru, al celor care savurați această comedie dulce amăruie despre viața trăită ca pe scenă, într-o atmosferă de petrecere până în zori, într-un cabaret din anii '20. O petrecere de lux la care uitați de inhibiții și sunteți invitați la distracție.

Integral în versiunea online

Musafirul

Alexandru Axinte-Tofan

Orice relație de iubire se termină de regulă cu o confesiune iar nu de puține ori acestea seamană cu cea a unui om care mărturisește un omor. În ultimele momente împărtășite de doi oameni pot fi otrăvite oceane de amintiri, rutine întregi pot fi incinerate iar dorințele și planurile ce pluteau în aer până de curând pot fi sugrumate cu brutalitate de către partea care săvârșește fapta. În cazul meu, cele două confesiuni se suprapun aproape în totalitate numai că partea din mine care a ucis-o pe Irina, logodnica mea, continuă să trăiască liberă, în timp ce eu trebuie să îi duc la capăt pedeapsa.

Crima s-a înfăptuit încet, aproape metodic, pe durata mai multor luni. Totul a început în momentul în care mi-a mărturisit că dorește să pună punct relației care deja ne unise de atâta timp, fără a oferi motive concrete. A urmat o perioadă de separare, timp în care m-am cufundat în muncă, crezând că obținerea unui doctorat mă va reîntregi. După ce euforia inițială s-a disipat am aflat rapid că lucrurile nu stăteau deloc așa, noua mea viață fiind la fel de artificială precum una din povestirile scurte pe care le imaginam ca să forțez timpul să treacă mai repede. În cele din urmă atracția cunoscutului, a familiarului

(a cărei absență poate transforma un om obișnuit într-un soldat ori într-un revoluționar) a reușit să ne readucă împreună și să ne facă să vorbim despre posibilitatea împăcării. Pentru ea aceasta era posibilă doar dacă avea loc cu promisiunea unei căsătorii. Presat de nevoia de a reveni la realitate, am acceptat și astfel am cerut-o de soție.

Integral în versiunea online

Revista aparține
Asociației Creatorilor de Ficțiune
(ACF)

<https://asociatia-creatorilor-de-fictiune.ro>

Bulevardul Bălcescu,
nr. 7, ap. 3
București.

Producție: editura LITERA
Distribuție: Librăriile Cărturești

© Ficțiunea OPTm

R E D A C Ț I A

Director: Cristina BOGDAN.

REDACTORI:

Cătălin D. CONSTANTIN,
Doina RUȘTI,
Ileana MARIN,
Emanuela ILIE,
Cătrinel POPA,
Enrique NOGUERAS,
Roberto MERLO,
Sebastián TEILLIER,
Adriana TITIENI IRIMESCU,
Ciprian HANDRU,
Bianca ZBARCEA,
Codruț RADU.

<https://fictiunea.ro>
e-mail: contact@fictiunea.ro

PREȚ: 8 lei

ISSN 2821 - 7985
ISSN-L 2821 - 7985

9 772821 798503